

Slobodan Bobo Slovinić

DIMITRIJE POPOVIĆ, retrospektiva 1967 – 2005.

Plavi dvorac i Vladin dom – Sala Ivan Crnojević,

15. 09 – 15. 10. 2005.

Izvanredno osmišljena i veoma profesionalno pripremljena, velika retrospektivna izložba eminentnog umjetnika Dimitrija Popovića, u organizaciji Narodnog muzeja Crne Gore, svečano je otvorena 15. septembra ove godine na Cetinju. Uz zavrijeđene počasti, u prisustvu mnogobrojnih ljubitelja umjetnosti, predstavnika kulturnog i javnog života, izložbu je otvorio poznat italijanski likovni kritičar Đođo Segato. Tom prilikom, govorio je ministar kulture republike Hrvatske Božo Biškupić, autor retrospektive, a prisutne je pozdravila ministar kulture Republike Crne Gore, Vesna Kilibarda. Postavku prati obiman, izvanredno dizajniran i štampan monografski katalog, sa brojnim kolornim reprodukcijama, izvodima iz kritičkih tekstova i

biografskim podacima. Popović je rođen (1951) na Cetinju, a završio je Akademiju likovnih umjetnosti (1976) u Zagrebu. U toku višedecenijskog stvaralačkog rada, uspješno je prezentirano njegovo stvaralaštvo na mnogobrojnim samostalnim, grupnim i kolektivnim izložbama u zemlji i svijetu. Dobitnik je brojnih domaćih i inostranih nagrada i priznanja. O njegovom izuzetnom stvaralačkom radu, snimljeno je više filmova, štampano desetak grafičkih mapa i objavljeno veći broj monografija. Kao veoma raznovrsni stvaralac, Popović je takođe objavio nekoliko knjiga i likovno-teorijskih eseja ("Veronikin rubac", "Smrt u slikarstvu", "Sumnja kao koncept", "Priče iz Arcadie"). Ćela mu se nalaze u mnogim muzejima, galerijama i privatnim zbirkama širom svijeta. Stalno živi i stvara u Zagrebu. Svoju prvu samostalnu izložbu, Dimitrije je kao student, priredio u Plavom dvorcu (1974) na Cetinju. Ipak, treba se zapitati, zašto su njegov rodni grad i Crna Gora, morali čekati više od trideset godina kako bi svom poznatom i slavljenom umjetniku, ponovo organizovali izložbu? Očigledno, crnogosrki specifikum, možde

i ne samo crnogorski. No, i ranije su slavna prijestolnica, pa i neki ostali crnogorski centri, znali da "zdušno isprate" i druge, takođe veoma poznate umjetnike. Možda je, upravo Dimitrijiina "kreativno–likovna odiseja", nakon "vanjskog" sticanja visokog ugleda i međunarodnih priznanja, pravi put za domicilno slavljenje renomiranih umjetnika. Ipak, oprost, zaborav i katarza, svima su neophodni, pa u ime toga, odista treba iskreno pozdraviti Dimitrijevu povratku svojoj zemlji.

U okviru veoma obuhvatne i opsežne retrospektivne izložbe (1967–2005), prezentirano je sto devedeset djela. U prizemlju i na spratu Plavog dvorca izloženi su crteži, akvareli, kolaži, ulja, objekti i instalacije, a u sali "Ivan Crnojević", u Vladinom domu, predstavljene su njegove skulpture. Svojim vrsnim talentom, mladi Dimitrije se isticao već na Cetinju, ali kada se usmjerio prema sasvim novim kulturnim prostorima, diplomirao, "usidrio" se u Zagrebu, stvorio prave uslove za rad, pronašao istinske umjetničke djelatnike, uz mukotrpan i istrajan kreativni rad, otpočela je njegova veoma uspješna uzlazna putanja, prema visoko–zapadnim, profesionalno–likovnim nivoima. Pored konkretnog likovno–stvaralačkog postupka, veoma dosljedno i istrajno teklo je njegovo proučavanje umjetničkih doktrina starih majstora, a paralelno i intelektualno poniranje u istorijske, mitološke, religijske i literarne sfere. Na tim bogatim spoznajnostima, iskustvima i promišljanjima, Dimitrije je sondirao paradigmatičke potsticaje i fundamentalnu bazu za analitičku nadgradnju i sublimatorno supstituisanje svog imaginativnog stvaralaštva. Tematsko–stilski povezano, nastajali su njegovi mnogobrojni, veoma prožimajući likovni ciklusi: "Rani radovi" (1967–1975), "Eros i Tantos" (1986–1990), "Ommagio a Leonardo" (1980–1988), "Judita" (1982–1986), "Ommagio a Dante" (1980–2002), "Skulpture" (1988–1993), "Marilyn Monroe" (1989–1996), "Tijelo i prostor" (1982–1998), "Corpus mysticum" (1981–1998), "Magdalena" (1991–2004), "Homage a Dali" (2004). Od samih likovnih početaka, Dimitrije je bio izuzetno vezan za čvrstu, preciznu i egzaktnu crtačku disciplinu, što se bjelodano očituje u njegovim ranim radovima. Kao i mnogi umjetnici, Dimitrije smatra da je crtež, istinski fundament svih likovnih umjetnosti. Upravo zbog te premise i veoma snažnih vlastitih usmjerenja, vrhunskih realizatorskih mogućnosti i sposobnosti u neposrednom egzekutivnom postupku, višedecenijskim predanim radom, Dimitrije je svoj crtež doveo gotovo do savršenstva. Posebno, njegove prethodne analitičko–istraživačke studije, pripremni crteži, akvareli, gvaševi, miksaži i kolaži, prisno odišu istinskom neposrednošću i ose-

bujnom svježinom. Istodobno, Dimitrije veoma eksplicitno, konsekventno i virtuosno radi na realizaciji velikih i zamašnih crteža, bilo da su unisoni eksplikati, ili su pak vezani u diptihalne i poliptihalne sklopove. Svoje najviše likovne nivoe, Dimitrije je zasigurno dosegao u crtežima koji su gotovo Direrovski realizovani perom i tušem, kolornim krejonima, ili pak kombinovanom tehnikom. Paralelno, on predano radi na rezanju grafičkih ploča, bakropisu, svojoj igli, otiskivanju minucioznih grafičkih listova i dodatnom, veoma fluidnom ručnom kolorisanju. U samom epicentru njegovih interesovanja je ljudsko tijelo, kompletno tijelo kao svevišnji univerzum, preko kojeg i kroz koje, on uspješno izražava mnogobrojne tematsko–likovne sadržaje. Bilo da se sukcesivno kreće tragovima genijalnog Leonarda, duhom erudite Dantea, svirepim vodama Judite, blaženstvom Magdalene, bilo da stremlji životu, ljubavi, strasti, smrti, ili pak preobražaju i uznesenju, Dimitrije dekonstruiše corpus, segmentira ga, simplificira, modulira, ekstrahira, da bi potom mekim i rastegljivim magijskim nitima sve povezao u cijelinu, supstituišući snažno metafizičko djelo. Veoma nadahnuto, Dimitrije se likovno poigrava Merlininim mitsko–seksipilnom auzom te istodobno Dalijevom paranoičnom ekstravagancijom. U toku kreativno–stvaralačkog čina Dimitrije se koristi gotovo svim adekvatnim likovnim diskursima, u funkciji su crtež, akvarel, kolaž, ulje, asamblaž, kombinacija tehnika i raznovrsnih atributa, tekstila, čipki, kanapa, eksera, kostiju, četki, escajga, cvijeća. Veoma često su ti trodimenzionalni eksplikati, kao likovni objekti, zaštićeni staklom. Dimitrije zidnu površinu, rado koristi kao eksperimentalno polje, na koju ukršteno, longitudinalno, ili vertikalno, aplicira pojedine likovne segmente, stvarajući veoma snažne i ubjedljive mega–kompozicione sklopove. Sve Dimitrijeve forme, bilo da su crtane ili slikane, zasjenčene su, volumenozne i prostorne, stoga, bilo je sasvim logično da se Dimitrije usmjeri ka skulptorskim riješenjima. Zapravo, da bi postigao što sugestivniji likovni dojam, Dimitrije je de fakto, oprostorio svoje crtačko–slikarske eksplikate, udahnjujući im nove vrijednosti i modalitete. Dimitrije je stvaralac širokog interesovanja, naprosito umjetnik renesansnog tipa, istim intenzitetom, zanesenjački "kopa i rije", po prošlosti i po ovovremenosti, istražuje medijske forme, kako bi na najadekvatniji način, supstituisao svoju kreativnu energiju. Svakako, permanentno postoje novi izazovi, egzistiraju mnogi neistraženi prostori, treba se nadati da će Dimitrije, kao i do sada, znati veoma uspješno da rekognoscira i te nove izazove.